

Altyapı Eksikse İddia Zor

Küresel konjonktürün sıkıntılı ve belirsiz durumu, hala yön arayan sermayenin bolluğu ve makul maliyeti nedeniyle, bizim gibi tasarruf açığı olan ülkeler için atılım politikalarına uygun bir ortam oluşturuyor. Bu nedenle de, dış politika gibi kontrol edilmesi ve öngörülmesi çok daha güç olan bir alanda gözlenen iddialı vizyon ve stratejilere asıl ekonomik alanda ve özellikle yapısal dönüşüm konusunda ihtiyaç bulunduğunu vurgulamıştık. Gerçekten de bütün iyi niyetli açıklamalara ve özgüvenli mesajlara rağmen ortadaki nesnel belirtiler henüz bu noktanın uzağında olduğumuzu gösteriyor. Bu, biraz da ekonominin tek bir merkezden yönetilemeyecek kadar karmaşık olmasından, karar birimlerinin fazlalığından, çıkar zıtlıklarının ortak yarar için aşılmasında gerek duyulan eşgüdüm becerisinin zorluğundan ileri geliyor olmalı. Yine de kalıcı ekonomik performansın altyapısını hazırlayamazsak, politik pozisyonlarımızda da yeterince güvenli ve caydırıcı olamayacağımızı bilmeliyiz.

Sadece günü değil geleceği kurtarmak

2011 yılının ilk iki çeyreğinde beklentileri aşan bir büyüme performansının ardından ilk belirtilere göre üçüncü çeyreği de iyi bitirecek olmamız, yine konjonktürün izin verdiği iç talep canlılığına dayanan fakat niteliksel bir dönüşüm ile ilgisi olmayan bir başarı olacak. Üstelik bu defa, gerekli ama zahmetli yapısal tedbirlerin ve maliye politikasında değişikliklerin yine ertelenerek şimdiye kadar kaçınılan döviz düzeltmesine yeşil bayrak ile dış talepte de bir suni teneffüs sağlanmasının etkisini de unutmamalı. Zaten bu nedenle küresel konjonktürde son bir ayda oluşan kötüleşme dolayısıyla son çeyreği çarpıcı bir gerilemeye sahne olmaktan muhtemelen kurtaramayacağız. Kontrolümüz altındaki değişkenleri arttırmadıkça maalesef bu gelgitleri yaşamaktan kaçınmak zor.

Öyle anlaşılıyor ki kronik cari açık sorununu yapısal olarak ortadan kaldırmak kısa vadede mümkün görülmediği için bu işi kısmen konjonktürdeki kötüleşmeye bırakmak, kısmen de fiyat istikrarı hedefini gevşeterek biraz enflasyon ile büyümeyi olabildiğince sürdürmek tercih edilecek. İşin kötüsü bunun ne kadar zaman için sürdürülebilir olduğunu öngörmek de güç. Bu arada işleri tümünden olurluna bırakmadığımızı gösterecek uzun vadeli politika uygulamalarını ertelemesek, o gündemi sürekli canlı tutmak için çabalasak hiç değilse geleceği belirsizliklerden korumuş oluruz.

Çıtaı düşürmemek

Oysa zaman zaman görüp duyduklarımız, son yıllarda artık yükseldiğini sandığımız çıtaı hala oldukça aşağıda tuttuğumuzu çağırıyor. Geçenlerde bir

otomobil markasının dünyadaki üretim merkezleri arasında Türkiye'yi de düşünmesini sağlamak için devlet yetkililerinin gösterdiği çabayı övgüyle anlatan haber buna bir örnek. Uzun yıllar boyunca bir milyar doların üstünde bir yatırım akımını çekemediğimiz koşullarda bu doğal karşılanabilirdi. Ama 2001 sonrasında pek çok yönden gelişme sağladıktan ve yıllık 22 milyar dolar dış yatırım rakamına ulaştıktan sonra, yatırım kararlarının Türk ekonomisi ve yatırım ortamı ile ilgili çok daha nesnel parametreler temelinde şekillenmesi beklenir. Öte yandan yükselen pazarların öncüleri arasında yer alır, hatta BRIC grubu içinde konumlanırken, otomotiv gibi artık sürükleyici niteliğini yitirmekte olan ve batılı üreticilerin zaten rekabetçi maliyet koşullarını bulmak için nicedir ucuz emek ülkelerine outsource ettiği bir endüstride Mısır ve Romanya gibi ülkeler ile yarışmak zorunda kalmanın ne kadar özenilecek bir durum olduğu kuşku. Kaldı ki bu konulardaki duruşumuzun, münferit yatırımlar için özel koşul arayışları ile değil, cari açık dezavantajı doğurmayacak, teknoloji ve katma değer unsurlarını yurtiçinde tutacak bir stratejik politika çerçevesi ile belirlenmiş olması gerekir.

Temelde küresel rekabet yeteneğini yitirmekte olduğumuzun işareti olan cari açık sorununu çözmek için yetkililerimizin son zamanlarda sık sık dile getirdiği tedbirler de yerli üretimin vergi vb. teşviklerle desteklenmesi gibi geçmişteki ithal ikamesi politikalarına referans izlenimi veren niyet beyanları görünümünde. Teknoloji üretimi ve yüksek verimlilik sağlanamazsa, ayrıntılı bir sanayi envanterine dayalı tercihler belirlenmezse bu politikaların başarı şansı bugünün koşullarında fazla değil.

IMF uyarısı

IMF'nin bu ay yayınlanan "ekonomik görünüm" raporu ve daha sonra açıklanan Türkiye ile ilgili beklenti ve tavsiyeleri de, bu yıl büyümenin ilk yarıdaki yüksek gerçekleşme etkisiyle yüzde 7,5'ı bulacağı ama gelecek yıl yüzde 2,5'a düşeceği öngörüsüne, yani performansın dış konjonktür tarafından belirleneceği varsayımına dayanıyor. Bu nedenle de önerilen, kısa vadeli dış sermaye giriş çıkışlarına bağımlılığı azaltacak tedbirler alınması ve faiz dışı fazla'nın hedeflenmesi. Geleneksel misyonunda bulunmadığı için IMF detaya ve yapısal faktörlere kadar inmiyor; sadece enflasyon tehlikesine ve kırılganlığa dikkat çekmekte yetiniyor.

Bu beklentilerin gerçekleşmesi, Türkiye'nin dış yatırımda olduğu gibi gelecek yıldan itibaren büyümede de yükselen ülkeler ortalamasının gerisinde kalması anlamına gelecek. Yani işimiz giderek zorlaşacak. Bir an önce yol haritamızı ve stratejilerimizi netleştirmeliyiz.